

IV. Hoofdst. hoogten opwerken, en in grote maatschappyen leven, zonder herom te zwerven. In die plaatsen nu ligt de Mieren-eter den gantschen dag ter neder, en komt niet dan tegens den avond tevoorschyn. Want dan is het de tyd dat de Mieren zich in haare nesten begeven. Ons Dier wandelt dan langzaam rond, en zoekt waar ergens eene van de opgeworpene hoogten der Mieren te vinden zy, welke tot zyn oogmerk dienstigst is. Hy weet dat de Mieren, hem ziende, hem zullen misloopen; want elk scheepsel wordt door de Natuur voor zyne vyanden gewaarfchouwd. Hy zoekt derhalven in stilte, langs het open veld, zo lang tot dat hy eenen dier Mierenheuvelen vindt, die wel bevolkt schynt, en dien gevonden hebbende kan hy zich van zyne kost voor den geheelen volgende dag verzekerd houden. Vervolgens begint hy zyn aas te bekruipen van agteren, aan den kant, die regt tegenover het Mierennest gelegen is; en hiet komt de toetsel van welken de Natuur hem voorzien heeft, inzonderheid te pas. Zyne Tong, die de langte van 25 of 26 duimen heeft, is zo dik als een Vinger, en zeer rood, zagt en vogtig. Zy ligt natuurlyk in de holte van den mond toegevouwen, maar wordt onder het azen geheel regtuit gestoken. Tegens den ogtendstond nu, wanneer de Mieren voor den dag komen, steekt de Mieren-eter zyne tong zydelings uit den mond, regt om hoog, en wanneer hy ze dus, zo lang als hy kan, heeft uitgebragt, laat

laet hy ze flitjes op de Mieren-hoogte, of op den grond aan den voet van dezelve, nedervallen, het geen met oogmerk schynt te geschieden, opdat namelyk de Mieren niet vernemen mogen vanwaar die Tong by haar kome. Naauwlyks is dit warm en vogtig stuk vleesch onder de Mieren gevallen, of zy vergaderen rondom het zelve, en gaan 'er welhaast by meenigten op zitten. De Mieren-eter, dan zynen tyd in agt nemende, trekt zyne tong met zeer grote gezwindheid naar binnen, en slokt dus in eene reize alle de Mieren in, die daarop nederzaten. Deze vangst agtervolgt het Dier den geheelen dag, naar mate van zynen honger, terwyl het ondertusfchen op zyne zyde gemaklyk blyft liggen, en zich in de zonne bakert.

IV.
Hoofdst.

Dewyl ondertusfchen de Mieren in die nabuurschap overal heen loopen, kan het niet wel anders zyn, of velen derzelven moeten het beest op het lyf vallen, en door haar krieuwen, merklyk ongemak veroorzaken. Byaldien de Mieren-eter sterke bewegingen moest maken van dit lastig gezelschap te ontfiaan, zou hy de Mieren, welke uit en op den grond loopen, verjagen. Hierom bedient hy zich in dat geval slegts van zynen staart. Dezelve is omtrent zo lang als zyn geheele ligchaam, en met zeer lange hairen bezet. Hy is niet rond, gelyk die van de meeste andere Dieren, maar rank en plat, en kan met eene verbazende gezwindheid heen en weer gekwispeld worden. Hy gebruikt dien

IV. als een schuier, waarmede hy alles, wat hem
 Hoofdst. op het lyf loopt, kan afveegen. Terwyl
 hy zich legt te koesteren en te vergasten,
 houdt hy zynen staart nimmer stil, maar
 slaat met denzelven alle zwervende Mieren
 en andere Infekten een klaps weg.

Pooten
 en Klaau-
 wen. van
 den Mie-
 ren-eter.
 Wyders staat aan te merken dat zy ster-
 ke en lange Pooten hebben; dat hunne
 Klaauwen veel groter en scherper zyn dan
 die der Varkens in het algemeen, zodat zy
 in de hardste gronden zeer spoedig een gat
 weten te graven, waarin zy zich, in geval
 van nood, of wanneer zy willen slapen,
 verbergen. Zy kunnen zich daar met de
 klaauwen zo vast houden, dat de sterkste
 man niet in staat is om hen met hunnen
 langen staart 'er uit te trekken, wanneer zy
 'er zelfs maar met het halve lyf in zyn.

Hun
 vleesch.
 ————— Kolbe getuigt dat hy dikwyls met
 groten smaak van het vleesch dezer Dieren
 gegeten heeft, en dat het zelve hem altyd
 wel bekomen is. Hy beschryft het als niet
 te vet en ook niet te mager, en vry wel
 gelykende naar het vleesch van wilde Var-
 kens. Europeanen en Hottentotten gaan
 zeer dikwyls uit om jagt op hen te maken;
 en het is zeer gemaklyk om ze te doden,
 dewyl daartoe niets anders vereischt wordt
 dan dat zy eenen ligten slag met eenen stok
 op den kop krygen.

Van de
 Stekel-
 varkens.
 Stekel-varkens zyn Dieren welke aan
 de Kaap niet zeldzaam zyn, en met welke be-
 schouwing wy ons kortlyk zullen bezig hou-
 den, niet omdat zy juist aap die landstreek
 byzonder eigen zyn, of omdat men ze
 ncr-

nergens b schreven kan vinden; maar omdat **IV.**
 er vele byzondeffheden in aan te merken **Hoofdst.**
 vallen, welken wy vertrouwen dat onze
 Lezers hier met eenig genoeg en aangete-
 kend zullen vinden.

Het Stekel - varken is omtrent twee
 voeten hoog en drie lang Zyn gant-
 sche lyf is gewapend met scherpe pennen,
 die gedeeltelyk zwart en gedeeltelyk wit
 zyn. Dezelve zyn zeer puntig, en gelyken
 vry wel naar ganzen - schagten, welke van
 de veeren ontbloot zyn. Op den kop zyn
 mede eenige puntige uitteekfels, die egter
 kleiner zyn. Die, welke op den rug staan,
 zyn byna zes duimen lang; maar die aan de
 zyden zyn een weinig korter. De langften
 staan agter op het lyf, en dezen dienen ook
 om uitgeschooten te worden op allen, die
 het Dier vervolgen, het zy menschen of
 beesten. Doch eer het zich van deze wa-
 penen bedient, wagt het totdat zyn vyand
 zeer dicht by is Wanneer eene dier schig-
 ten treft, dringt dezelve tot in het vleesch
 door, waar zy grote pyn veroorzaakt, die
 van ontfeking verzeld gaat. Wanneer
 het niet gramftorig is, liggen de Pennen
 plat op het lyf neer Voor het overige zyn
 de ooren van dit Dier vry gelyk aan die der
 menschen

Dewyl dit Dier zeer veel houdt van alles **Hoe men**
 wat in de Tuinen groeit, komt het dikwyls **deze Die-**
 in die welke tot de volkplanting behooren, **ren van**
 waar het doorgaans grote verwoestingen **kant**
 aanrigt. Wanneer men de plaats, waar het **maakt.**

IV. in den tuin gekomen is, gevonden heeft, Hoofdst. stelt men in dezelve een geladen roer, aan welks haan eene koord wordt vastgemaakt, welke men vervolgens naar den tromp toe brengt, waar men 'er het een of ander aardgewas aan doet. Het Stekel-varken komt altyd op dezelfde plaats in den tuin, wanneer het die slegts open vindt; en wanneer het daar iets aantreft, waarvan het veel houdt, gaat het 'er terstond van eten. De minste beweging, welke aan de koorde gemaakt wordt, doet het roer afgaan, en het Dier omkomen.

Van het vleesch der Stekel-varkens.

Het vleesch dezer Varkens is gezond en goed van smaak; het is egter best nadat het een dag of twee in den rook gehangen heeft. De zwaarte van het Dier kan, wanneer het van zyn ingewand en stekels ontbloot is, naauwlyks vyf-en-twintig pond halen.

Van de Honden.

De Europeanen, die zich het eerst aan de Kaap hebben neergezet, zo wel als die in vervolg van tyd derwaards gegaan zyn, hebben Honden met zich gebragt, en men vindt 'er thans van alle soorten, welke in Europa bekend zyn. Het is ons oogmerk geenszins die verſcheidene soorten op te tellen; maar wy zullen ons alleenlyk bepalen tot zulken die aan de Kaap oorspronglyk t' huis hooren. — Het zal onnoodig zyn hier te herhalen het geen wy reeds wegens den Huishond der Hottentotten gezegd hebben. Gevoeglyker agten wy het, in het byzonder van de *Wilde Honden*, die in hun land gevonden worden, te spreken. Dezen gaan altyd in gantsche troepen op roof uit, en

Van de wilde Honden in het Land der Hottentotten.

en maken van tyd tot tyd verſchriklyke IV.
 ſlagtingen onder de kudden. Vader *Antonie* Hoofdſt.
Zuchel geeft 'er, in zyne Reizen naar Con-
 go en Ethiopie, eene vry omſtandige be-
 ſchryving van. Men noemt hen (volgens
 zyn zeggen) *Mebbia*, en zy zyn doodely-
 ke vyanden van alle andere viervoetige
 Dieren, en maken jagt op allen, die zich
 aan hun oog vertoonen. Zy verſchillen niet
 veel van onze jagthonden, en worden 'er
 zelfs voor eene ſoort van gehouden. Men
 ziet hen in troepen van dertig, veertig, en
 ſomtyds van groter getal by elkanderen.
 Dit heir ſchroomt niet Leeuwen, Tygers,
 en andre Roofdieren, die alles met ſchrik
 vervullen, aan te vallen; en door hunne
 meenigte behalen zy doorgaans de overwin-
 ning. Zy beſteeden het grootſte gedeelte
 van den dag tot de jagt, en verdeelen den
 buit, na dien ter plaatſe, waar zy feest wil-
 len houden, gebragt te hebben, onder el-
 kanderen. Het geen van hunne maalyd
 overſchiet, en dikwyls vry aanmerklyk is,
 wordt door den verzadigden hoop naar het
 naaſte vlek gebragt, en aan deſzelfs Bewo-
 neren ten gebuik gelaten. Wanneer zy
 eenen tyd lang in zekere plaatſen gejaagd,
 en dezelve wel gezuiverd hebben, dan
 begeven zy zich naar eene andere ſtreek.
 Zy laten de menſchen ongemoeid. De
 Reizigers ontmoeten hen gaarne, omdat zy
 dan vry wel verzekerd zyn dat hun geen
 overlaſt van Roofdieren te vrezen ſtaat.

Kolbe heeft op dit berigt van Vader *Zu- Amer-
 cbel* kingen

IV. *cbel* aangemerkt, dat het zelve vry wel past
 Hoofdft. op de wilde Kaapfche Honden, fchoon 'er
 op dit evenwel eene byzonderheid in was, waar-
 berigt omtrent zyne waarnemingen hem iets anders
 van Va- geleerd hadden. Hy zegt namelyk dat die
 der Zu- Dieren het overfchot van hunne maaltyden
 chel. juist nier naar het naast by zynde vlek
 brengen om het aan de inwoneren te fchen-
 ken; dat hunne beleefdheid dus zo ver nier
 gaat als Vader *Zuchel* getuigt; maar dat de
 waarheid der zake hierop uitkomt, dat de
 Europeanen en Hottentotten de gewoonte
 hebben van deze Honden, wanneer zy hen
 op de jagt zien, te volgen, tot aan hunne
 rustplaatsen toe; en dat zy daar, zonder
 eenig gevaar te vrezen, zo veel van derf
 buit kunnen nemen als zy willen, dewyl
 deze Dieren geen mensch ooit overlast doen
 zullen. De Hottentotten eten dit vleesch,
 maar de Europeanen zouten het in, en geven
 het aan hunne flaven.

Stroope- De gemelde Honden rigten grote ftroo-
 ryen, peryen aan wanneer zy op eene kudde aan-
 die zy vallen, en de Herders niet terftond zorgen
 onder de om hen afte weeren. Het gebeurt fomtyds
 kudden dat zy, in éénen optogt, zestig, tagtig of
 aanrigten. meer fchape van kant maken.

Van ze- Omtrent zekere foort van tamme Honden,
 kere die oorfpronglyk Afrikaanfche zyn, mee-
 foort van nen wy te moeten aanmerken, dat zy, uit
 Afrikaan- hoofde van de aschgrauwe kleur, met reden
 fche tam- Muishonden genoemd worden. Zy hebben
 me Hon- eenen kleinen kop en eenen zeer fpitsen
 den, fmoel. Zelden zyn zy een el hoog, en
 Muishon- den ge-
 naamd. naauw-

naauwlyks een derde langer. De ooren ^{IV.} zyn steil en spits, en voor het overige hebben zy alles met andere Honden gemeen. ^{Hoofdst.} Zy kunnen zo gemaklyk allerlei kunsten leeren als de Europeaanfche. Uit den byzonderen naam, welken zy by fommigen dragen, moet men egter niet besluiten dat zy de Dieren zyn, welke men, van Muis- honden fprekende, eigenlyk bedoelt; want uit het vervolg zal blyken dat onder die benaming eene andere foort van fchepfelen verftaan wordt.

Die weten hoe veel werks de Hollanders Van de van Katten maken, zullen ligtlyk begrypen Katten dat zy deze Dieren uit Europa aan de Kaap aan de hebben overgebracht. Van die foort van Kaap Katten is het zekerlyk niet noodig in het byzonder te fpreken, dewyl zy in grootte, kleur en aart volmaaktlyk overeenkomen met die welke in de Europeaanfche landen gevonden worden. Daar zyn ook wilde Van de Katten, die, behalven door de wildheid en wilde Katten, grootte, nog van de tamme onderscheiden zyn door de kleur der haren. ——— Ee- nige weinigen zyn 'er, die *Blaauwe* Katten Van de genoemd worden, uit hoofde van de blaau- blaauwe we kleur van het vel, welke het bestendig- Katten. lyk blyft behouden, zelfs nadat het bereid is, en als ander bont behandeld en gebruikt wordt. ——— Behalven de blaauwe zyn 'er Van de ook roode katten, die over den rug eene roode fchoone hoogroode breede ftreep hebben, Katten. welke van den kop tot aan den buik ftrukt, die aschgrauw of witagtig wordt. De vel-

IV. Iën van deze Katten zyn in hooge agtinge, omdat men oordeelt dat zy van ongemeenen dienst zyn voor hun, die met de jigt geplaagd zyn. Jaarlyks wordt eene vry grote meenigte van dezelve door vreemdelingen opgekogt, en naar Europa overgevoerd, waar zy als ander bont gebruikt worden.

Hoofdst. — Wyders heeft men hier Tygerbosch-katten, wier vel even als dat van eenen Tyger gevlekt is. Schoon zy merklyk kleiner zyn dan het gemelde Dier, zyn zy egter groter dan andere wilde Katten. Zy onthouden zich meest tusſchen ſtruiken en heggen, en komen zelden of nooit op hooge Bergen, ten zy 'er eenig geboomte op groeit, uit welken hoofde zy ook den naam van Bosch-katten dragen. Haare grootte is omtrent gelyk aan die van een Vos, en zy worden inzonderheid gezogt, omdat haar dik en fyn hair vry veel verwarmt, wanneer zy tot bont gebruikt worden.

Van de
Tyger-
bosch-
katten.

Van de Onmooglyk is het alle ſoorten van wilde Katten op te tellen, dewyl zy zich onophoudelyk met elkanderen vermengen, zodat 'er gedurige veranderingen plaats hebben. Evenwel moeten wy nog gewag maken van de Bifam-katten. Haar vel ruikt eenigszins naar Muskus; om welke reden zy ook Muskeljaat-katten genoemd worden. Het zelve wordt zeer hoog geſchat, en gemeenlyk voor een Ryksdaalder verkogt, ſchoon het voor het overige niets zonderlings heeft. *Kolbe* zegt dat 'er zyns

Van de
Bifam-
katten.

zyns wetens nooit een van deze Katten ge- IV.
dood werd, die Muskus by zich had, en Hoofdst.
twyfelt dus of zy het wel ooit dragen; het
eenigste dat hy'er van kan verzekeren is dat
zy om de huid gewild zyn.

Muizen en Mollen vindt men aan de Kaap Muizen
in zeer grote meenigte en verscheidenheid, en Mol-
en zy doen 'er zo wel schade als in Europa. len.
De gemeenste soort is te wel bekend om
eene byzondere beschryving te behoeven.
Daar is egter een Dier, waaraan de
bewoners van de Kaap den naam van
Mol geven, doch het welk in Duitschland van de
onder de benaming van Koornvarkje, of Afrikaan-
onder die van Hamster bekend is. De wy- sche Mol-
ze, waarop het gevangen wordt, is zon-
derling genoeg om 'er hier een weinig op
stip te staan. Vooraf merken wy aan, dat de
Afrikaansche Hamster doorgaans aschgrauw
is, en zo vélerlei kleuren niet heeft als die,
welke in Duitschland gemeen is. Voor het
overige komen zy, ten aanzien van de ge-
daante en grootte van het lyf, met de Eu-
ropeaansche Koornvarkjes volkomen over-
een. Zy worden zo wel als de andere ge-
meene Mollen door de Europeanen, die dit
gedeelte van Afrika bewonen, gedood, door
middel van een stel-snaphaan, of zulk schiet-
geweer als men tot het vangen van Vos-
sen gebruikt. Men heeft niets anders te
doen dan de opgeworpene aarde uit den weg
te ruimen, en het gat in den grond Wyze
open te maken, ten einde de lugt in het zelve waarop
kan spelen. De Mollen nu, welke de in- zy gevan-
drin- gen wor-
den.

IV. dringende lugt niet kunnen verdragen, Hoofdft. tragten dit geopende gat fchielyk weder toe te maken. Men let dan flegts op de plaats, waar een Mol het laatst gewroet heeft, ruimt dat gat, en fteekt aan een klein houten kruis, waardoor in het midden eene houten pen gaat, eene geele peen of eenen anderen wortel. Vervolgens bindt men aan de door het gemelde kruis gaande houten pen een touwtje, en fpant het zelve aan het geladen fchietgeweer, dat mede op twee kruisen rust. Wanneer nu de Mol komt, om den wortel, wiens reuk hy door den wind krygt, weg te halen of af te rukken, zo brandt de Snaphaan los, en het Dier fchiet zich dood.

Van de
Ratel-
muis.

Onder de Muizen aan de Kaap verdient de zo genaamde Ratelmuis eene byzondere opmerking. Men moet zeggen dat dit Dier eene muis in grootte zeer veel te boven gaat, en genoegzaam niets gemeens met dezelve heeft. De Hollanders geven het alleenlyk den naam van Ratel. Het fchepfel is groter en langer, ook bonter van kleur, dan een Europeaansch Eekhoortje. Deszelfs bovenfte deel is byna zwart, de ftaart is niet zeer lang, en hairig. De Kop gelykt vry wel naar dien van eenen Beer, het heeft een baard als een Kat, en byt heftig van zich, zodat het maar zelden gevangen wordt. Deze Dieren kunnen met hunnen ftaart een geraas en geluid maken, het welk veel overeenkomst heeft met dat van eenen Ratel, waarvan de Nagtwakers te Amfterdam zich bedienen, waarnaar zy
on

ongetwyfeld ook hunnen naam hebben. IV.
 Dewyl zy zeer gaarne akers, nooten, ^{Hoofdft.}
 en dergelyke gewassen eten, onthouden
 zy zich meest in plaatfen! daar boomen
 zyn. Zy springen, even als de Eek-
 hoorntjes, van den eenen boom op den
 anderen. Sommigen beweerden dat zy
 tam gemaakt kunnen worden, doch wy
 ftellen zulks twyfelagtig.

Behalven deze Ratels of Ratelmuizen is ^{Van den}
 er eene andere foort van Dieren, welke, ^{Muis-}
 fchoon zy veel groter zyn, van fommigen ^{hond of}
 onder de Muizen, doch van anderen onder ^{Ichneu-}
 de Otters geteld worden. De Europeanen ^{mon.}
 aan de Kaap noemen ze Muishonden. De
 befchryving, welke *Kolbe* 'er van gegeven
 heeft, is kort, en in verſcheidene opzigt-
 ten onvoldoende. Het Dier, door hem
 bedoeld, is ongetwyfeld het zelfde dat de
 Natuurkenners Ichneumon of Rat van
 Pharao noemen, en eigenlyk tot het ge-
 flagt der Fretten behoort. Het heeft de
 grootte van een Schoothondje, is lang
 uitgerekt van lyf, en gantsch niet hoog op
 de Pooten. Het heeft eenen zeer langen
 Staart, en eenen kleinen, doch ſpitſen
 Kop. De Huid is zeer digt met zachte
 haren bezet, welke loodkleurig zyn, en
 op verſcheidene plaatfen eenen geelen
 weerſchyn hebben. De Borst en Buik zyn
 ros grys, en het Voorhoofd en de Pooten
 zyn zwart.

De Ichneumon is een zeer handelbaar
 en gezellig Diertje, het welk den mensch
 gee.

IV. geene nadeelen altoos aanbrengt. Zy is
 Hoofdst. van natuure eene verwoester van alle on-
 gedierte, en men kan haar velerleie
 kunstjes leeren. — Hoe handelbaar en
 mak zy in huis ook zyn moge, is zy egter
 in het veld zo stout en vinnig als eenig
 beest zyn kan. Zy pakt veel groter Die-
 ren aan, en grypt dezelve by den strot, om
 ze dus, wanneer zy dezelve niet met byten
 kan dooden te verworgen. De vertelling dat
 zy ook den Krokodil zoude van kant ma-
 ken, is egter maar eene fabel, schoon men
 zulks met byvoeging van vele omstandig-
 heden verzekerd, en beweerd heeft dat
 zy zich in den slyk wentelt, en in de keel
 der Krokodillen kruipt, doorknagende
 dezelve totdat zy by den buik weder uit-
 komt. Maar het is zeker dat de Ichneu-
 mon de grootste vyandin en vernielster
 van de Slangen is, die op den aardbodem
 leeft. Zy is byna het eenigste Dier, het
 welk met die Schepselen in stryd durft tree-
 den, en deze byzonderheid heeft mis-
 schien aanleiding gegeven tot al die fa-
 belen, welke wegens dit Diertje en den
 Krokodil verteld worden.

Men brengt de Ichneumon gemeentlyk
 by, als een voorbeeld van aanhoudendheid
 in het zoeken van haar Aas. Wy hebben
 reeds gezegd dat zy korte Pooten heeft,
 en hieruit begrypt men ligtelyk, dat zy
 niet in staat is om haaren roof met ge-
 zwindheid in te loopen, niettegenstaande
 haar meeste aas allerlei snelloopend On-
 ge-

gedierte is. In de plaats van gezwindheid heeft zy dan onvermoeidheid en gestadigheid. Laag by den grond zynde, en zich nog lager makende, door plat op haaren buik langs den grond voort te kruipen, wordt zy niet ten eersten gezien. Zy komt niet uit die gestalte, dan wanneer zy door eenig alarm of geraas, van naby tuschen de heesters en ruigte ontstaande, gewekt wordt, maar kruipt den geheelen dag dus op haaren buik voort; en wordt gevolgelyk niet gemerkt van haar aas of van haare vyanden. Een zeer snel gehoor hebbende verneemt zy egter het minste gerugt, en gaat, zoras zy maar iets hoort, op haare agterste Pooten staan, in welken stand zy vry ver vooruit kan kyken. Indien het gerugt door een groter Dier veroorzaakt wordt, vindt zy zich door dit overeindstaan verraden en aangevallen. In die gelegenheid zal zy zich altyd met den uitersten moed verweeren, en haaren vyand menigmaal van kant maken. Doch wanneer het geraas van eenig kleiner Dier gemaakt is, het zy Vogel, beest of Slang, dan blyft de Ichneumon staan, tot dat zy de plaats bespied heeft, van waar de beweging komt, en kruipt vervolgens lyn regt naar dezelve tóe om den aanval te doen. — Wanneer zy voor denzelven ontdekt wordt, neemt het aas de vlugt, en zy is buiten staat om het met vervolgen in te halen, waarom zy zagties voortgaat om haaren slag in het zekere te nemen; digt genoeg genaderd zynde houdt

IV.

Hoofdst.

IV. houdt zy halte, om naauw toe te zien waar het fchepfel zich bevindt. Schoon gewindheid van gang haar geweigerd is, heeft zy egter het vermogen van verder te kunnen springen dan eenig Beest van haare grootte en gefalte; dewyl zy nu naby het aas is, en het wel gelukken van den aanflag afhangt van haaren eerften aanval, zo springt zy, na eerst wel gemikt te hebben, in eene zet op het fchepfel. Op zulk eene wyze gaat zy te werk, wanneer zy met een Beest of Vogel te doen heeft; doch eene Slang bekropen hebbende, geeft zy veld aan dezelve, dewyl zy snelheids genoeg heeft om haar te kunnen inhalen; daarenboven is zy te voorzigtig om op een Dier te springen, het welk haar in die belemmering ligtlyk eenen doodelyken beet zoude kunnen toebrengen; hierom ziet zy de Slang liever van agteren aan te vatten, het geen zy ook behendiglyk weet te doen, haar altyd in den nek grypende, waarna zy dezelve spoediglyk van kant maakt.

Van de Marmot of het Mormeldier.

De Marmot of het Mormeldier, waaraan de Inwoners zeer verkeerdelyk den naam van Das geven, wordt door Gesnerus en anderen onder de Muizen geteld. Wy oordeelen dat deze Dieren in Europa te bekend zyn om in het byzonder beschreven te worden; en teekenen alleenlyk aan, dat derzelve vleesch gezond en aangenaam van fmaak is

Van den Kameleon.

Onder de Dieren, welke aan het voorgebergte, en voornamelyk op het zogenaamde

de Robben-eiland, vry gemeen zyn, telt **IV.**
 men ook den Kameleon, die eigenlyk tot **Hoofdst.**
 de Hagedisfen behoort. Van dezen gaat onder
 anderen de fabel uit, dat hy van delugt ge-
 voed wordt, en de kleuren aanneemt van
 de lichamen op welke men hem nederzet.
 De waarheid der zake is, dat dit Dier zyne
 lange tong met eene ongelooflyke snelheid
 uittrekt en weder intrekt; en dit gaat zo
 schielyk in zyn werk, dat men het ter naau-
 wer nood, zelfs wanneer men 'er zorgvul-
 diglyk agt op geeft, kan merken. Met die
 gezwindheid aast het, want het vangt met
 zyne tong de vliegen en andere kleine In-
 sekten, het geen niet ligt gezien wordt, en
 dus aanleiding gegeven heeft tot de vertel-
 ling, dat de Kameleon enkel en alleen van
 de lugt leeft. Aan de verandering van zyne
 kleur naar mate van den dag, waarin hy
 gezien wordt, moet de oorsprong worden
 toegeschreven van de fabel, dat hy de kleur
 van de lichamen, waarop hy staat, aan-
 neemt. Zyne kleur is anders in het zon-
 ligt en anders in de schaduw, anders op
 den dag en anders by de kaars; maar hy
 verandert dezelve niet, door op verscheide-
 lyk gekleurde lichamen geplaatst te worden.
 De staart van dit schepsel is kort en
 omgebogen, en het maaksel der Pooten is
 meer ingerigt om 'er zich op de takjes van
 het geboomte mede vast te houden dan
 om 'er mede te loopen. Het gantsche
 Dier van den Kop tot aan den Staart is
 byna eene hand lang, en niet veel hooger
 dan drie duimen. De oogen liggen geheel
 Gg bloot,

IV bloot, zonder oogleden, en kunnen zeer
Hoofdst. snel naar alle kanten gedraaid worden.

— De huid is zeer ruw en hobbelig, en overal zo glad aan te tasten, dat iemand, die zulks niet weet, eene grilling krygt, wanneer hy ze aanraakt. De Kameleon is zeer langzaam en traag van gang, zodat hy in den tyd van 24 uren nauwlyks de langte van twee ellen vordert. Hy houdt den mond altyd open, en snakt naar frische lugt, het geen niet weinig heeft toegebragt om te doen vaststellen dat dezelye het voornaamste onderhoud van dit schepsel uitmaakt.

Byzonderheden wegens de Bavlianen. *Kolbe* heeft zeer omstandig gehandeld over de berugte Dievery van die soort van grote Apen, welke men Bavianen noemt, en over derzelve listigheid en geregelde huishouding. De *Abt de la Caille* agt de zonderlinge omstandigheden, welke daaromtrent verhaald worden, niet hooger dan kindersprookjes, en oordeelt het zeer onwaarschynlyk dat de gemelde Schryver 'er zulke naauwkeurige onderrigtingen van bekomen zoude hebben, dewyl die Dieren het gebergte, waar zy hunne woonplaatsen hebben, maar zeer zelden verlaten. Hy erkent egter, wel gehoord te hebben, dat zy de Hoven somtyds troepswyze besteelen; en eene der grootste redenen, waarom hy het verhaal van *Kolbe* verwerpt, schynt dus te zyn omdat hy het nimmer door een Ooggetuige hoorde bevestigen. Doch wy meenen grond genoeg te hebben om
de

de berigten, welke wy desaangaande vin- IV.
den, mede te deelen.

De Baviaan is eene soort van Aap, die Hoofdst.
vry menigvuldig aan de Kaap gevon- Beschry
den wordt. Hy is groter dan een- ving van
gemeene Aap, heeft eene kale tronie, en den Ba-
is zwart van huid. Hy is een zeer lelyk viaan.
Dier, zyne oogen staan diep in het hoofd,
en zyne neusgaaten staan gedrogtlyk open
gespalkt. Aan den bek heeft hy eenige lan-
ge hairen, die, op de wyze van knevels,
als varkensborstels styf ægtuit staan. De
kop is vol hair, dat dicht en wild in één
zit, en zo lang niet is als dat van andere
Apen, bok is hy niet kaal aan de borsten
buik. Hy verschilt daarenboven van den
Sater hierin, dat hy eenen staart heeft, doch
dezelve is niet zeer lang. De Baviaan loopt
natuurlyk op vier pooten, maar leert ook
gemaklyk op de agterpooten staan en
voortgaan, in welke gestalte hy wel
wat zweemfel heeft naar de menschlyke
gedaante, schoon die overeenkomst egter
zeer flauw is, en het Dier gantsch lelyk
blyft.

Wy moeten hier aanmerken dat 'er niet
meer dan één geslagt van Dieren is, waat-
aan de naam van Baviaan eigenlyk gegeven
wordt, niettegenstaande vele andere som-
tyds ook wel zo genoemd worden. *Kolbe*
heeft zekerlyk onder deze benaming mede
andere Dieren betrokken. Van de Bavianen
sprekende zegt hy, dat hun kop vry wel gelykt
naar dien van een' Hond, maar dat hunne

IV. wezenstrekken zeer lelyk en affchuwelyk
 Hoofdst. zyn. Het voorfte gedeelte van hun lyf
 heeft veel overeenkomst met dat der men-
 fchen. Hunne tanden zyn grof en fcherp.
 Hunne pooten zyn van klaauwen en nage-
 len voorzien. De voorpooten zyn niet on-
 gelyk aan handen, en de agterpooten aan
 voeten. Hun gantsche ligchaam is met hair
 bezet, uitgezonderd de dyen, die geheel
 kaal zyn. Zy zyn ook zo vol lidteekenen
 en kwetturen, dat men 'er naauwlyks vel
 aan ziet. Wyders zyn de Bavianen Dieren
 van een onbegrypelyke geilheid. Daar
 zyn Hottentotten, die meenen dat zy,
 indien zy wilden, zouden kunnen foreken,
 maar dat zy zich ftom houden, uit vreze
 dat de menfchen hen tot arbeiden zouden
 noodzaken. De Wyfjes hebben prammen,
 die op de borst tusfchen de voorfte pooten
 neder hangen. Na deze befchryving voegt
Kolbe 'er by, dat zy, wanneer zy zich in
 grote benaauwdheid bevinden, wanneer
 zy, by voorbeeld, fterk door de Honden
 vervolgd of geflagen worden, zugten,
 weenen, fchreeuwen, en fchreyen, als men-
 fchen, die zeer verlegen zyn, of grote
 fmarten gevoelen.

Voedfel der Bavianen. Deze Dieren houden zeer veel van Druiven, Appelen, en in het algemeen van allerlei vrugten, die in de tuinen groeyen. Van tyd tot tyd komen zy in dezelve, en worden dikwyls vry onvriendelyk van de Honden of van de Eigenaren, wanneer zy hen betrappen, ontvangen. Wanneer zy by wyngaarden komen die rype druiven hebben,

ben, gaan zy te ſterk grasduinen om **IV.**
 niet betrapt te worden, en men kan hen **Hoofdst.**
 dan ook ligtlyk van kant maken. Hunne
 tanden en klauwen maken hen ontzaglyk
 voor de Honden, die hen niet gemaklyk
 kunnen overwinnen, tenzy ze door een alte
 ſterk gebruik van Druiven bedwelmd zyn.
Gesner getuigt dat zy eenige viſſchen van-
 gen en nuttigen, en dat dezelve hun ten-
 voedſel dienen, terwyl zy ook Elanden,
 Buffels en andere Dieren aantasten, welker
 vleesch zy eten; maar *Kolbe* verzekert dat
 hy aan de Kaap nooit iets dergelyks heeft
 hooren bevestigen. Al wat hy als ontwy-
 felbaar opgeeft, is, dat de Bavianen noch
 viſch noch vleesch eten, tenzy die ſpyzen
 gekookt en toebereid zyn zo als de
 menſchen gewoon zyn dezelve te gebrui-
 ken, terwyl zy ze, wél klaar gemaakt zyn-
 de, gretiglyk inzwelgen.

Wanneer zy eenen Reiziger op het veld **Loosheid**
 zyne maaltyd zien doen, moet hy al **en behen-**
 wel op zyne hoede zyn, om te zorgen dat **digheid**
 zy hem geen deel van zynen voorraad ont- **van deze**
 nemen; en wanneer zy hierin ſlagen, dan **Dieren.**
 ſchynt het dat zy den Reiziger, die zich
 heeft laten verſchalken, nog daarenboven uit-
 lachen. Zy loopen op zekeren aſtand, keeren
 zich ſchielyk om, en houden, terwyl zy op hun
 platte gat gaan zitten, het geen zy geftolen
 hebben, tuſſchen hunne voorſte pooten,
 even alsof zy iets aan iemand wilden toerei-
 ken. Het is juist alsof zy tot den Reizi-
 ger zeggen willen, dat hy ſlegts behoeft te
 naderen om zyn goed weder te krygen.

IV. De Bavianen maken by die gelegenheden
 Hoofdst. zulke grimmasfen , en nemen zulke
 vreemde posturen aan, dat het ernstig-
 ste mensch niet kan nalaten te lagchen, al
 wilde zelfs het ongeluk dat hem al zyn
 voorraad van spyze ontnomen ware.

Zy ne-
 men on-
 der elkan-
 deren ze-
 kere or-
 de in
 agt.
 Deze Dieren nemen onder elkanderen
 zekere orde in agt , en verrigten alles met
 een verwonderenswaardig overleg en voor-
 uitzigt. Men oordeele hierover uit de wy-
 ze, waarop zy eenen moeshof, tuin of
 wyngaard besteelen. Doorgaans trekken zy
 op zulke togten met gantsche troepen uit.
 Een gedeelte derzelve komt in de omheinde
 plaats, terwyl een ander gedeelte aan
 den ingang blyft staan, om schildwagt te
 houden, en te waarfchouwen wanneer 'er
 eenig gevaar mogt zyn. Eenigen van den
 hoop zyn buiten den tuin geplaatst opeenen
 tamelyken afftand van elkanderen, en dus
 maken zy sene linie, die strekt van de
 plaats waar zy hunnen roof pleegen af, tot
 aan die, welke zy tot hunne samenkomst
 geschikt hebben, toe. Alles dus in orde
 gebragt zynde, beginnen de Bavianen, die
 in den tuin gekomen zyn, te steelen, en
 werpen hun, die aan den ingang staan, de
 appelen, peeren en andere vrugten, welke
 zy afplukken, toe. Die zich aan den ingang
 bevinden gooyen ze weder naar hen, die
 verder geplaatst zyn. Dus gaan de vrug-
 ten, de gantsche linie langs, die gemeen-
 lyk op eenen berg eindigt. Zy zyn zo
 vlug en behendig, en hebben zulk een sterk
 en

en net gezigt, dat zy maar zeer zelden iets, **IV.**
 dat hun toegeworpen wordt, zullen laren **Hoofdst.**
 vallen. Dit alles gaat toe met eene diepe
 stilte, en met eene grote vaardig-
 heid. Wanneer de schildwagten mer-
 ken dat er iemand nadert, beginnen
 zy te schreeuwen. Op dit teeken neemt
 de gantsche troep de vlugt, met eene onge-
 looflyke snelheid. De jonge Bavianen, die
 dezen handel nog niet gewoon zyn, klaute-
 ren de ouden op den rug, waar zy zich
 zeer aartig weten vast te houden. Men
 vertelt dat zy de schildwagten, die niet wel
 opgepast hebben, ter dood brengen. Dit
 denkbeeld is niet van allen grond ontbloor,
 dewyl het dikwyls gebeurt dat men, wan-
 neer een van den troep omgebragt of gevan-
 gen genomen is, eer de wagt het teeken ge-
 geven heeft, een verschriklyk geluid en ge-
 jammer hoort, zoras als zy op derr berg,
 dien zy tot hunne verzamelpplaats bestemd
 hebben, gekomen zyn; en nietzelders vindt
 men 'er ook, die geheel verscheurd zyn.
 Men houdt ze voor de onagtzame schildwag-
 ten, die verdiende straffen ontvangen heb-
 ben.

De Europeanen aan de Kaap vinden **De Euro-**
 somtyds hun vermaak in jonge Apen te **peanen**
 vangen, en ze met Geiten of Schapen- **voeden**
 melk op te voeden. Wanneer deze ge- **somtyds**
 temde Apen groot geworden zyn, zyn **Apen op.**
 ze by nagt zulke goede huiswagters als
 Europeaanfche Honden.

Aan de Kaap zyn twee foorten van Wolven. **Van de**
 De eene soort is juist dezelfde als die, wel- **Wolven,**
 en mis-
 ke **vattingen**

IV. ke in Europa bekend is. De andere, die den
 Hoofdst. naam van Tyger-wolf heeft, verschilt van de-
 omtrent zen zeer merkelyk. De Natuurbeschouwers
 dezelven. zyn ten opzichte van dit Dier in grote
 misvattingen vervallen. Sommigen willen
 dat hy by de Latynen *Lupus Cervarius* ge-
 noemd wordt, omdat hy een gellagen vy-
 and van de Harten is. Anderen beweeren
 dat de Tyger-wolf zoude voortkomen uit
 de vermenging van den Wolf met het Pan-
 ther-dier, en dat hy, even als het zelve
 gevlacht zynde, alleenlyk den kop van eenen
 Wolf behoudt. Onnoodig is het over deze
 misvattingen uit te weiden, of meer andere
 op te tellen. Wy agten het gevoeglyker
 de beschryving van iemand, die getuigt dit
 Dier aan de Kaap gezien te hebben, hier
 over te nemen.

Byzonde- re be- schryving van den Tyger- wolf. Hy is van eene tamelyke grootte, en
 gaat ten aanzien van dezelve eenen Herders
 hond te boven. Hy heeft eenen breeden
 Kop, gelyk aan dien van eenen Engelschen
 Dog of Bulhond. Voorts heeft hy eene
 groten smoel, met scherpe tanden bezet.
 De neus en oogen zyn groot, en de ooren
 lang. Zyne hairen zyn als die van eenen
 Herders-hond en Tygers wyze gevlekt.
 Hy heeft grote en breede voeten met lange
 en sterke klauwen, welke hy even als de
 katten kan intrekken en uitsteken, opdat
 men hem, wanneer hy op roef uitgaat,
 aan zynen gang niet moge kennen. Zyne
 Pooten zyn tamelyk dik, en de staart is
 zeer kort, even als die van een Hart, doch

zo vol met hair als alle de overige deelen van het ligchaam. IV.
Hoofdst.

Dit Dier vindt zyne rustplaats in diepe gaten en steenkloven, alwaar het zich den geheelen dag verbergt, om tegens den avond zyne rol te spelen. Het verkleit zich egter menigwerf door zyne onaangename, schelle en huilende stemme, waaraan het doorgaans, de huizen of de schaapskooyen naderende, van de honden bespeurd, en verjaagd wordt, en dus onverrichter zake moet aftrekken. Het draagt den Schapengroten haat toe, en, in eene kooi komende, verscheurt het twee of wel eens drie, naar mate van den tyd dien het heeft, om daarmede zyne holle maag te vullen. Het neemt daarenboven een met zich, om gedurende den dag in zyne verblyfplaats wat te eten te hebben. Hunne gewone verblyfplaatsen.
Zy loeren sterk op de Schapen.

Dit Dier heeft ook zyne vyanden, als Leeuwen, Tygers en Luiparden, die op deszelfs geluid afkomen om het te vervolgen; en, wanneer zy het agterhalen, het wurgen, verscheuren en opeten. De Tygerwolves zoeken ook de lyken der Hottentotten, die onder de steenen bedolven liggen, gretiglyk op. Dit kunnen zy gemaklyk doen, dewyl de dooden meest in gaten gestoken worden, die naauwlyks een voet diep zyn, en met steenen overdekt worden. Wanneer die steenen niet te menigvuldig zyn, kost het dezen Dieren geringe moeite de dus begravene lichamen op te krabben, om 'er, by gebrek van an-

IV. deren buit, hunne maaltyd mede te doen.
 Hooftst. Men vindt in geene der streken, die tot
 Van den de Kaap behoren, eenig Dier, waaraan de
 Jakhals. Europeanen den naam van Vos geven:
 maar egter worden 'er dikwyls zekere Die-
 ren gezien, welke 'er zeer wel naar gely-
 ken, en van sommigen Kruis-Vosfen, doch
 van de Europeanen aan de Kaap Jakhalsen
 genoemd worden. — De byzonderhe-
 den, welke wy wegens deze schepfels vin-
 den aangeteekend, zyn merkwaardig genoeg
 om hier gemeld te worden. — De Jak-
 hals draagt fomtyds den naam van des
 Leeuws-Voorraad - bezorger. Men vindt
 een' geagt' Schryver, die gezegd heeft dat
 de Leeuw de stem van dit Dier verstaat als
 het sein dat 'er eenig aas naby is, en van
 daar komt by eene menigte van Schryveren
 de vertelling, dat ieder Leeuw eenen Jakhals
 in zynen dienst houdt. Het geen van de
 waarheid is, komt op het volgende uit.
 — De Jakhals, die een Inboorling
 van verscheidene Gewesten van het Oos-
 ten is, brengt t'elker dragt zeer vele jongen
 voort, en is even ongemeen snel in het vlug-
 ten, als olyk in het vernemen van alle ge-
 vaar. Men begrypt dus ligtelyk dat het aantal
 van deze schepfelen vry groot moet worden;
 maar de kleinere Beesten zyn doorgaans wei-
 nig in getal in die plaatsen, daar zy het aas
 moeten worden voor grotere Roofdieren.
 — Het was derhalven noodig zorg te
 dragen dat de kleinere Beesten niet geheel
 werden uitgeroeid, en tevens dat de
 Jakhals eene genoegzame maat van voed-
 fel

fel vond; en hier voor heeft de Natuur op de volgende wyze gezorgd. De roofzugt brengt de Jakhalsen in geheele benden by elkanderen, en dus worden zy door hunne menigte sterk genoeg om op de grote Dieren des wouds jagt te maken. Zy zyn egter van nature niet gezellig; en schoon zy op de jagt eensgezind onder elkanderen gemaakt worden, raken zy welhaast aan het krakkeelen, wanneer het op het verdeelen van den buit aankomt, welk krakkeel velen hunner fomtyds het leven kost.

IV.
Hoiofaft.
Wyze,
waarop
de Jak-
hals ter
jagt gaat.

Waarfchynlyk hebben de menfchen, uit deze verzameling der Jakhalsen, de woonte van met eenige zeelen Honden te jagen, ontleend. Want de Jakhals wordt met reden tot het geflagt der Honden gebragt. Men mag hem onder de bevalligfte Dieren tellen, en hy verfehilt zo weinig van eenigen onzer Basterdhonden, dat, indien 'er een tam langs de ftraten liep, men hem voor eenen Hond zoude aanzien.

Mis.
fchlen
leerde hy
den
mensch
met een-
ge zeelen
Honden
te jagen.

De grootte van den Jakhals is doorgaans als die van eenen Patryshond. Zyn huid is blinkend kastanjebruin, met eenen goudgeelen weerschyn. Zyne hairen zyn lang en gelyk geftreken. De pooten zyn donkerer van kleur, en voor op den kop, inzonderheid by de oogen, is dat donker onregelmatig gefchakeerd. Hy is vry hoog op de pooten, en de staart, die wel wat naar eenen Vosfenftaart gelykt, is lang, en bezet met lange hairen. De gedaan.

Befchry-
ving van
den Jak-
hals.

IV. daante van den kop komt ook nader aan
 Hoofdst. dien van den Vos dan van den Hond,
 zynde dezelve spitsler by den snoet en
 breeder by de ooren, dan gemeenlyk in de
 Honden plaats heeft.

De Jak-
 halzen
 zyn zeer
 roofzug-
 tig.

Dit Dier leeft liefst in bosfchen en wil-
 dernissen, en behoort natuurlyk tot de
 Roofdieren. Het aast op vleesch van an-
 dere Dieren, en niet op vrugten en plant-
 gewassen. Ware het getal dezer bees-
 ten niet merklyk meer dan dat van an-
 dere Schepselen van gelyke grootte, dan
 zouden zy op Hazen, Konynen en der-
 gelyk gedierte azen; of, even als de
 Marters en Bonsingen, gevogelte poogen
 te betrappen, terwyl het zit te rusten;
 doch zy zyn te menigvuldig om dus ge-
 spyzigt te worden. Zy zyn, met elkan-
 deren vereenigd, zeer stout en roofzugtig.
 Hunne menigte maakt dat een groter Dier
 zich naauwlyks kan wenden zonder dat zy
 het in 't gezigt krygen; en wanneer zy het
 gezien hebben, kost het hun weinig
 moeite hetzelve te vernielen. Zo dra de
 Jakhals een Hart of eenig ander groot
 beest, het welk geen Roofdier is, noch
 sterkte, klauwen of tanden heeft om zich
 te verweeren, verneemt, begint hy
 te huilen, even als onze lange Honden in
 hun hok, wanneer zy den jager hooren.
 Met dat gehuil gaan zy voort, zo lang
 als zy den opgespoorden buit vervolgen,
 en de jagt wordt groter, naar mate de
 loop langer duurt; want al de Jakhalsen,
 die 'er omstreeks zyn, komen op, om zich
 by de vorigen te voegen. Voor een Hart
 is

is 'er geen ontkomen op, dewyl de afge- IV.
loopene en vermoeide vervolgers telkens Hoofdst.
door nieuwe vervangen worden, zo dat
ieder Dier, waarop zy jagt maken, nood-
wendiglyk in hunne klauwen moet val-
len. Wanneer het vervolgde fchepfel door
het onophoudelyk loopen geheel afgemat
is, vallen zy 'er op aan, en verflinden
het in ééns tot op het gebeente toe;
vervolgens verspreiden zy zich, tot dat zy
door een nieuw gehuil weder ter jagt ge-
roepen worden.

Doorgaans jagen zy by nagt, en in Het ge-
die Gewesten, waar zy menigvuldig zyn, huil der
gaat 'er zelden een nagt voorby, waarin Jakhazen
hun gehuil niet gehoord wordt. Dit wordt wekt de
van de andere Roofdieren des woeds op- grotere
gemerkt. De Leeuw, Tyger, Luipard Roofdier-
en andere grote Dieren, welke 'er naby ren ter
zyn, kennen dit gehuil voor den toon van jagt.
de jagt, en begeven zich ter uitkyk, we-
tende dat het geen de Jakhazen dryven,
ook geschikte spyze voor hun is. De ge-
melde Roofdieren zyn wel allen zeer ge-
zwind, maar kunnen het niet lang met
loopen withouden, zo dat zy hunnen roof
doorgaans op eenen kleinen afstand moeten
vangen. Indien het Hart of eenig ander
Beest, waarop de Jakhazen jagt maken,
wat ver van hun af is, dan bemoeyen zy
er zich in het geheel niet mede; maar
zo het digt by hen zynen loop ver-
volgt, of op de plaats afkomt daar de
Leeuw zyn leger heeft, dan zal hy op het
zelve in het voorby loopen eenen aanval
doen, en in dat geval kunnen de Jakhaz-
zen

IV. zen niet beletten dat de Koning des wouds
 Hoofdst. met hunne vangst zyne maalyd doe, waar-
 na zy zich met het geen 'er overschiet verge-
 noegen moeten. Want het zoude de groot-
 ste roekeloosheid zyn, weerstand te bieden
 aan een scephel, dat door eenen enkelen
 klawwvlag eenen gewisfen dood kan veroor-
 zaken. — Uit het gezegde kan men
 opmaken welke betrekking de Leeuw en
 andere grote Roofdieren toevalliglyk tot de
 jagt van den Jakhals hebben; en wat hun,
 die vermaak scheppen in het verhalen van
 wonderen, aanleiding gegeven hebbe omte
 vertellen, dat een Jakhals den Leeuw
 voor Hond zoude dienen.

Van de Hazen en Konynen. Aan de Kaap heeft men drierlefe foor-
 ten van Hazen. De eene onderscheidt zich
 door zyne kleinheid; de andere door zyne
 grootte; en de derde door de kleur van
 zynen staart, die schitterend rood is.
 Zy zyn allen van dezelfde gedaan-
 te en van dezelfde natuur als de
 Europeische. Wanneer men den staart der
 Hazen van de derde soort uitzondert, dan
 zyn alle drie de soorten volmaaktelyk van
 dezelfde kleur als die, welke men in Europa
 vindt. — Men vindt in de Hottentot-
 sche landen ook eenige weinige Konynen.
 De plaats daar zy menigvuldigst zyn, is
 het Eiland *Taxen* in de Saldanha Baai. Zy
 komen in alle opzigten overeen met de
 Europeaanfche.

Kolbe spreekt slegts in het algemeen van
 een Dier, waaraan hy den naam van *Luch-*
geeft.

geeft. Waarfchynlyk is dit het zelfde **IV.**
 fchepfel, het welk by andere Schryvers on **Hoofdf.**
 der de benaming van Los bekend is, en in
 het byzonder verdient befchreven te wor-
 den, fchoon wy niet verzekeren dat het
 aan de Kaap zeer gemeen is. — *Watfon*
 telt den Los onder de Dieren, die aanmer-
 kenswaardig zyn wegens de fnelheid van
 hun Gezigt. Hy tekent als iets zonderlings
 aan, dat hy in gantsch andere waerelddeelen
 woont dan de andere verflindende Beesten.
 — De Leeuw, Tyger en Luipard zyn
 alleenlyk inboorlingen van de heetfte gewes-
 ten; maar de Los is gemeen in de Pyn- en
 Dennen-bosfchen van Noorwegen, en in
 vele andere van de Noordsche landen.
 — Hy heeft de grootte van een Kalf
 het welk eene maand oud is, maar zyn lig-
 chaam is veel dikker en zyne leden zyn
 zwaarder en fterker. Zyn oog heeft veel
 overeenkomst met dat van eenen Kater, en
 laat voor het uiterlyke niets blyken van
 die wreedheid en vinnigheid, om welke hy
 zo aanmerklyk is. Zyn kop is groot, en hy
 heeft een breed voorhoofd. Om zynen muil
 ziet men fchoone zwarte knevels. Zyne
 oogen zyn groot en zeer helder; zyne
 ooren zyn als die der Katten, egter met
 dit onderscheid, dat zy een weinig puntiger
 zyn, en op het uiterfte tipje met een
 klein bosje van fchoone zwarte en fyne
 haren pronken. Uit de geheele geftalte
 van het Dier is gemaklyk te zien dat
 het gemaakt is om grote kragt te oefenen.

De

IV. De sterkte van zyne spieren is blykbaar, omdat het, naar maate van zyne grootte, zeer hard kan loopen. De langte der tanden is ongemeen; want men heeft 'er, welke drie duimen halen. Zy zyn zowit als ivoor, en zo scherp als elfen. Zyne klauwen zyn ook zeer lang en verschriklyk. Het Bont van dit Dier verdient mede byzondere aanmerking, zynde het zelve lang, maar niet dik; nog is de kleur van het schefsel zeer zonderling. Zy is namelyk ros bruin, hier en daar wat bleek en witagtig, en op andere plaatsen weder zeer sterk, doch over het geheel, langs het lyf en de pooten, met zwarte, schoon kleine en onregelmatige vlekken, afftekende; makende die zwarte spatten eene vertooning, door welke de Los van alle andere Beesten zeer merklyk onderscheiden is. Het agterste gedeelte is dik en hoog in vergelykinge van het voorste, en de staart is kort en stomp, en bezet met bont van dezelfde kleur als het ligchaam. — Wyders aast de Los op alles wat kleiner of minder sterk is dan hy zelf. Vooral is hy zeer gezet op Eekhoorens, welke hy op eene verwonderlyke wyze tot in het geboomte toe weet te verfolgen. Zyn scherpziend oog ontdekt deze kleine schepsels tuschen de allerdigtste takken, en het is verbazend den Los, zo gezwind als een Kat, op en in de Boomen te zien klauteren. Hy zal ook, in het digtste gedeelte van een bosch, en op eenen zeer verren afstand, een mensch bespieden, worden.

dende 'er meenig een door hem van kant gemaakt.

Het Dier, het welk men gemeenlyk den Witten Los, of de Los-kat noemt, is zeer na aan den Los vermaagschapt. Dit is een uitmuntend schoon Beest, zynde eigenlyk zwart en wit, hoewel men het doorgaans enkel Wit noemt. Het geen in het voorgemelde schepsel ros-bruin was, is in dit zo zuiver en sneeuw wit als het Hermelyn, hebbende zy de zwarte spatten met elkanderen gemeen. Dit Dier heeft zeer veel gelykenis naar eene Kat, schoon het merkelyk groter is, doch naar evenredigheid is deze laatste Los veel fyner van leden dan de eerste. Deze witte Los heeft genoegzaam dezelfde snelheid van gezigt als de voorgemelde, en is ook niet minder fier en vinnig. Hy klimt mede met grote gewindhed in het geboomte, en is zo gaauw en listig in zyne bewegingen, dat hy zelfs vogelen, naar welken hy zeer happig is, menigwerf verrast. Zelden zal hy egter op een man afkomen; maar op kinderen valt hy aan, en loert by de huizen meer op roof dan andere verblindende beesten; ook is hy olyker dan eenig ander Roofdier.

Men vindt onder de Kaapsche Dieren ook het beest, het welk de Hollanders Bonfing, of Stink-bonfing, noemen. Dit schepsel heeft den onaangenaamsten reuk van allen die onder de zon zyn, en die reuk is de sterkste verdediging, welke het van de Natuur tegen zyne vyander ontvangen heeft; want

IV.

Hocdfst.

Van den

witten

Los of de

Los-kat.

Van den

Bonfing.

IV. zoras zy denzelven merken, pogen zy zich te verwyderen. De Bonfing is donker van kleur, welke uit een mengfel van geel en zwart beftaat. Hy is allerdonkerst op den rug, wiens midden omtrent geheel zwart is; aan de zyden wordt hy bleeker, en is allerbleekst aan het onderlyf. De Kop, die van agteren vry breed is, en spits naar den neus toeloopt, heeft dezelfde kleur, uitgenomen dat 'er meer geel in is, en het einde van den Bek is wit. De Keel is merklyk geeler dan de rest van het ligchaam, en het bovenfte gedeelte van den Nek is zwarter; ook is dit Dier zwartagtig naar de borst toe. De Kop en Nek van den Bonfing zyn inderdaad zeer fchoon.

De Bonfing behoudt zynen ftank na den dood. Dikwyls gebeurt het dat de Hollanders dit Dier van kant maken; maar het blyft altyd op de plaats, waar men het omgebragt heeft, liggen, tot dat het verrot is; dewyl 'er niemand, uit hoofde van den vreeslyken ftank, durft bykomen om het weg te brengen. Nadat de dierlyke bewegingen zyn opgehouden, ftinkt het zo verfchriklyk, dat men, het flegts met het uiterfte van den vinger aanrakende, eenen ondraaglyken reuk van zich geeft, dien men niet gemaklyk kan afleggen, van welke fterke vogten men zich ten dien einde ook bediene.

Drie foorten van Schildpadden. Men heeft in deze landftreke drierleie foorten van Schildpadden, te weten Land-Zee-en Rivier-Schildpadden; die onderscheidene namen zyn hun gegeven ter oorzake van de plaatfen, waar zy zich onthouden, want die van de eerfte foort wonen op het

het Land, de tweede in de Zee, en de IV. derde in Rivieren. De twee laatste foorten **Hoofdst.** worden eigenlyk aan de Kaap niet gevonden, maat vallen aan de Eilanden St. Jago en Maurice.

Alle drie de foorten komen volmaaktelyk Wat zy met elkanderen gemeen hebben. met elkanderen overeen, ten aanzien van de schulp. Zy zyn door dezelve zo wel beschut, dat de wielen van eenen zwaar geladen wagen over het ligchaam van deze Dieren kunnen heen gaan, zonder dat zy 'er eenigszins door beschadigd worden. Elk weet wat gebruik men in Europa van deze schulpen gewoon is te maken. De schildpadden van iedere dezer drie foorten hebben vier pooten. Wanneer deze Dieren in hunnen natuurlyken stand geplaatst zyn, ziet men 'er niets van dan de schulp, en den Kop en de Pooten, voor zo veel zy uit dezelve komen. Hunne Pooten zyn bekleed met kleine schubben.

De water-schildpadden leggen hunne Van de eyeren der water-Schildpadden: eyeren in eene fleuve, welke zy in het zand hebben toebereid; zy brengen 'er vervolgens eenig zand over, en in dien staat worden de eyeren, door de warmte der zonne, in weinig tyds uitgebroeid. Derzelver grootte is tusschen die van Duiven- en Hoender-eyeren in.

Zy, die omtrent de plaatsen wonen, Derzelver meenigste. waar de Water-schildpadden zich onthouden, gaan dikwyls derzelver nesten opzoeken, en vinden dat die honderd, tweehonderd, en somtyds wel driehonderd eyeren bevatten,

IV. De Land - schildpadden zyn aan de Hoofdst. Kaap zeer gemeen. Hun vleesch is Van den zeer aangenaam van smaak, en zo wit als Land- sneeuw. Hun lever smaakt in 't byzonder Schildpad zeer lekker, maar het Dier is klein, en heeft weinig meer dan vier duimen breedte. De kleur van den Kop en de Pooten trekt wat naar den zwarten. Men vindt somtyds eyeren, die zeer goed zyn om te eten, zo tot streeling van den smaak als tot bevordering van de gezondheid. Het Dier leeft van wortelen, groente, koorn en meer andere aardgewasfen.

Gebruik dat de Hottentotten van de schilden maken, en hoe de Gieren die breken.

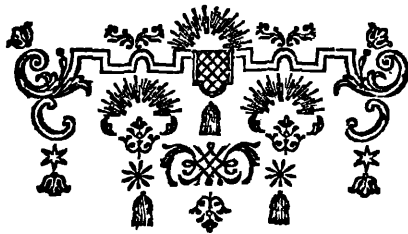
De Hottentotten dragen de schulpen of schilden dezer schepfelen aan hunne klederen, gedeeltelyk tot sieraad, en gedeeltelyk om 'er hun tabak, en andere kleinigheden in te bergen. Aan de Kaap is eene zekere foort van Roofvogelen, Gieren genaamd, van welken wy in het vervolg zullen spreken, en die dezen Dieren zeer vyandig zyn. Die Roofvogels moeten egter grote moeite doen, eer zy iets van het vleesch der schildpadden kunnen te eten krygen. Want dezelve zyn door de schulp zo wel gedekt en beschut, dat die eerst moet gebroken worden, eer 'er eenig gedeelte van het Dier te bekomen is. Hierom zal de vogel, wanneer hy een schildpad bekomen heeft, dien eerst tusfchen zyne klauwen nemen, en 'er mede in de hoogte vliegen; waarna hy de schulp poogt te doen breken, door het schepfel te laten vallen, doende dit by herhaling zo lang tot dat hy zyn oogmerk bereikt heeft.

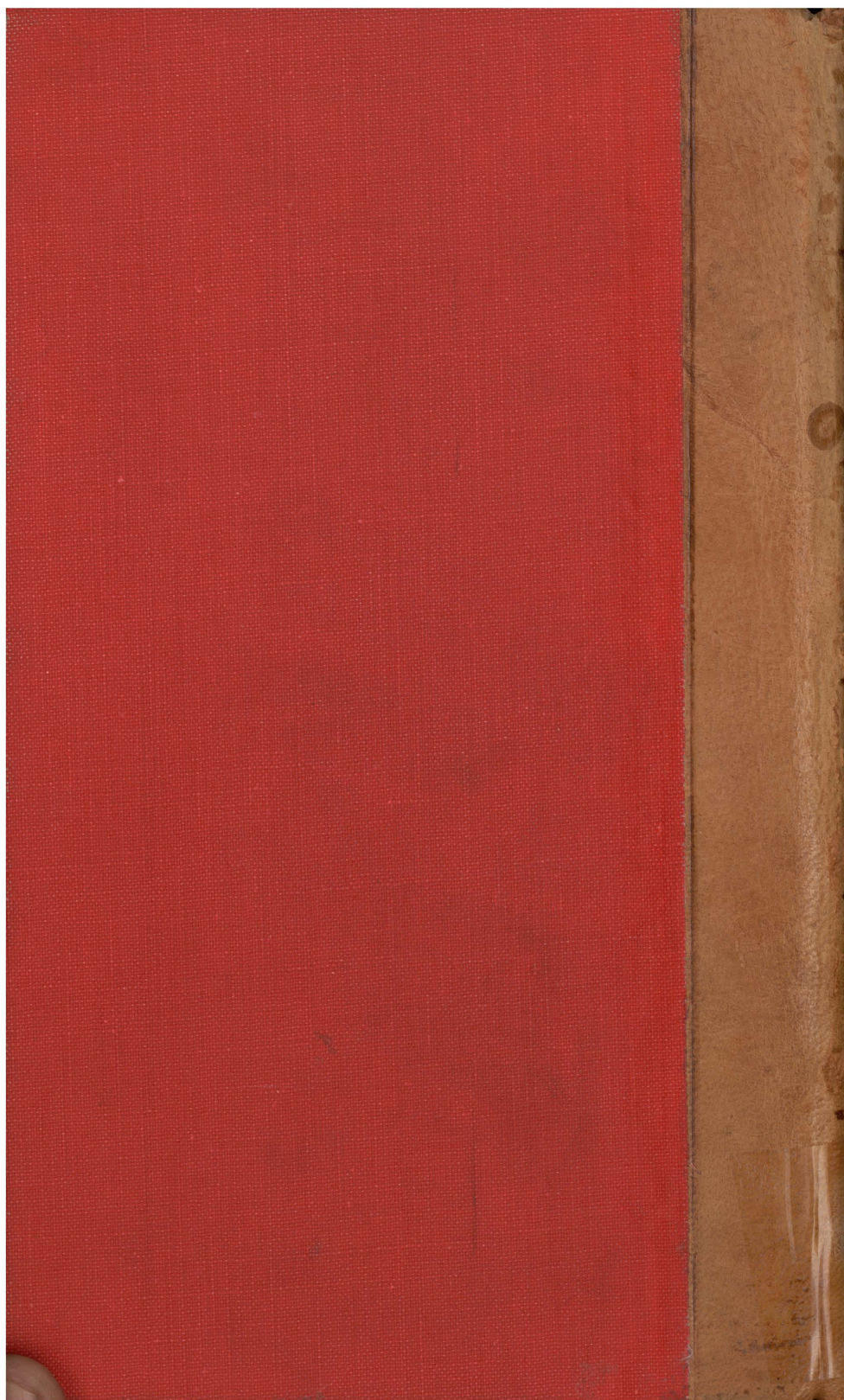
Eis-

Eindelyk zyn 'er aan de Kaap ook Kik- **IV.**
 vorfchen en Hagedisfen, diete veel naar Hoofdft.
 de Europifche gelyken om 'er in het by- Kikvor-
 zonder over te handelen. fchen
 en Hage-
 disfen.

Eer wy deze Afdeeling befluiten, mee-
 nen wy onzen Lezer nog eene aanmerking
 van den Abt *de La Caille* wegens het wild
 Gedierte aan de Kaap te moeten mededee- Aanmer-
 len. Hy zegt dat het zelve 'er thans op king we-
 eenen vry groten afftand van verwyderd is. gens het
 Volgens hem heeft men in de gantfche wild Ge-
 ftreek, welke zich tufchen de keten der dierte
 bergen van den oostelyken ingang van aan de
 Kaap,
 Baai Fals af, tot voorby de St. Helena
 Baai toe uitftrekt, noch Olifanten, noch
 Leeuwen, noch Elanden, noch Ezels, noch
 wilde Paarden. Somtyds komen 'er eger,
 in de maanden December en January, eeni-
 ge Olifanten tot aan de Berg-Rivier, dewyl
 dan aan de westelyke kust van de Kaap
 eene ongemeene droogte heerscht. Wan-
 neer zich in die ftreek, welke wy boven
 genoemd hebben, dan een Leeuw vertoon-
 de, zoude 'er de uiterfte fchrik en verle-
 genheid plaats vinden. De wilde Beesten,
 welke zich in streken, die ver van de Hol-
 landfche bezittingen afgelegen zyn, ont-
 houden, zullen geen mensch kwaad doen,
 en vlugten, wanneer zy iemand zien, zo zy
 maar niet onverhoeds worden aangevallen.
 Hierom hebben de reizigers, wanneer zy
 aan den oever van eene Rivier komen, waar
 deze Dieren hunne fchuilplaatfen zoeken,
 zo ter oorzake van het water dat zy 'er
 vinden, als uit hoofde van de befchutting,

IV. welke het hout en de heesters hun verschaf-
 Hoofdst. fen, de gewoonte om, eer zy het wazer
 naderen, een poosje stil te staan, mer hun-
 ne lange stokken eenig geraas te maken,
 of een vuurroer af te schieten. Dit gerugt
 is oorzaak dat een Leeuw, Tyger of Olifant,
 die zich in de nabuurschap bevinden mogt,
 de vlugt neemt. Grote Tygers vindt men
 in deze streken niet veel; maar de kleine
 zyn 'er vry talryk; doch dezelve zyn
 meest al Tyger-katten. De schepfels, die
 den inwoneren de meeste nadeelen toebren-
 gen, zyn Wolven, Tygers, wilde Honden
 en Jakhalzen.

N.A. BRUCHY.
VAN DE KAAP
DE GOEDE HOOP

1777

I